

**ÇEVİRİBİLİM VE KARŞILAŞTIRMALI
EDEBİYAT BAKIŞ AÇISIYLA
MEKTUP ROMAN ÖRNEKLERİ**

Editörler

Prof. Dr. Füsün ATASEVEN
Prof. Dr. Tatiana GOLBAN

Yazarlar

Dr. Aslı ARABOĞLU
Dr. Fatoş IŞIL BRITTEN

EĞİTİM
yayınevi

ÇEVİRİBİLİM VE KARŞILAŞTIRMALI EDEBİYAT BAKIŞ AÇISIYLA MEKTUP ROMAN ÖRNEKLERİ

Yazarlar: Dr. Aslı Araboğlu, Dr. Fatoş Işıl Britten

Editör: Prof. Dr. Füsün Ataseven, Prof. Dr. Tatiana Golban

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydođan (yza@egitimyayinevi.com)

Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)

Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı

Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-8468-93-9

1. Baskı, Şubat 2022

Baskı Cilt

Bulut Dijital Matbaa Sanayi Ticaret Limited Şirketi

Musalla Bağları Mah. İnciköy Sok. 1/A Selçuklu / KONYA

Matbaa Sertifika No: 48120

Kütüphane Kimlik Kartı

ÇEVİRİBİLİM VE KARŞILAŞTIRMALI EDEBİYAT BAKIŞ AÇISIYLA MEKTUP ROMAN ÖRNEKLERİ

Yazarlar: Dr. Aslı Araboğlu, Dr. Fatoş Işıl Britten

Editör: Prof. Dr. Füsün Ataseven, Prof. Dr. Tatiana Golban

101 s., 135x215 mm

Kaynakça var, dizin yok.

ISBN: 978-625-8468-93-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye

+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42

bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.

P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America

americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye

sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye

+90 332 499 90 00

bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr

+90 537 512 43 00

bilgi@kitapmatik.com.tr

 **kitapmatik**
ilk okuyan siz olun
internetdeki kitapçınız

Aslı Araboğlu

Çevirmen, akademisyen. 2008 yılından bu yana Trakya Üniversitesi'nde görev yapmaktadır. 2006 yılında Marmara Üniversitesi İngiliz Dili ve Eğitimi Programında lisans, 2010 yılında Trakya Üniversitesi İngiliz Dili ve Eğitimi Programında yüksek lisans eğitimini, 2015 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi Diller ve Kùltürlerarası Çeviribilim Programında doktora eğitimini tamamlamıştır. Çeviri eleştirisi ve edebiyat çevirisi üzerine araştırmaları olan yazar, řu an Dr. Öğretim Üyesi olarak Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakùltesi Mütercim Tercümanlık Bölümü İngilizce Ana Bilim Dalında görev yapmakta ve Çeviri Tarihi, Çeviri Eleştirisi, Çocuk Yazını Çevirisi ve Popùler Yazın Çevirisi vb. lisans dersleri vermektedir.

Fatoş Işıl Britten

Akademisyen. 2006 yılından bu yana Trakya Üniversitesi'nde görev yapmaktadır. 2004 yılında Hacettepe Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümünde lisans, 2011 yılında Bođaziçi Üniversitesi Çeviribilim Bölümünde yüksek lisans ve 2016 yılında King's College London'da doktora eğitimini tamamlamıştır. Karşılaştırmalı edebiyat üzerine çalışmaları olan yazar, řu anda Trakya Üniversitesi Mütercim Tercümanlık Bölümü, İngilizce Ana Bilim dalında çalışmaktadır. Verdiđi dersler arasında Karşılaştırmalı Edebiyat, Karşılaştırmalı Yazın ve Çevirisi, İngiliz ve Amerikan Edebiyatı, İngiliz ve Amerikan Kùltürü ve İngilizce Konuřma dersleri bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

“Karşılıklı Disiplinlerarası” Bir Çalışmaya Doğru 11
Aslı ARABOĞLU

BÖLÜM 2

Karşılaştırmalı Edebiyat ve Çeviribilim İlişkisi 21
Fatoş Işıl BRITTEN

BÖLÜM 3

Mektup Roman Çevirisi Üzerine Bir İnceleme:
“*The Color Purple*” Eserinin İki Farklı Çevirisinde
Çevirmen Kararları 29
Aslı ARABOĞLU

BÖLÜM 4

“Sen Yine Kalpsizliğe Kurban Gittin”: Mektup
Roman Bağlamında *Bir Kadın Düşmanı* ve *Clarissa* 71
Fatoş Işıl BRITTEN

ÖN SÖZ

Bu kitapta, çeviribilim ve karşılaştırmalı edebiyat alanlarını bir araya getirerek farklı bakış açılarıyla ortak bir konuya nasıl bakılabileceğini ortaya koyabilecek bir örnek sunulmuştur. Kitabın teması roman türlerinin bir alt türü olan “mektup roman”dan yola çıkarak her iki alanın bakış açısı değerlendirilmiş, çeviribilim ve karşılaştırmalı edebiyat alanlarındaki çalışmalar bir arada yayımlanmıştır. Yazarlar tarafından Trakya Üniversitesi Mütercim Tercümanlık Bölümünde verilen “Çeviri Eleştirisi” ve “Karşılaştırmalı Yazın ve Çevirisi” derslerinden hareketle tek bir konuya odaklanarak derinlemesine nasıl analiz yapılabileceğinin ve iki alana da fayda sağlayabilecek çıkarımlarda bulunulabileceğini göstermek amaçlanmıştır.

Mütercim tercümanlık bölümlerinde diller ve kültürlerarası çalışmaların yer aldığı dersler, çeviri edincine sahip, kendi kararlarını verip bu

kararları uygulayabilen öğrencilerin perspektiflerini geliştirmede önemli bir yere sahiptir. Diller ve kültürlerarası çalışmalar ise hiç kuşkusuz çok yönlü bakabilmeyi beraberinde getirmektedir. Çeviribilim ve karşılaştırmalı edebiyat alanları incelendiğinde her ikisinin tarihinde de kesişme noktaları olduğu görülmektedir. Bu kesişme noktaları günümüzde disiplinlerarasılık çerçevesinde diller ve kültürlerarası çalışmalara yön vermektedir.

Kitabın ilk bölümü olan **“Karşılıklı Disiplinlerarası Bir Çalışmaya Doğru”** adlı bölümde disiplinlerarası çalışmanın özelliklerinden hareketle çeviri eser incelemesinde dizgesel yaklaşımın önemine değinilecektir. **“Karşılaştırmalı Edebiyat ve Çeviribilim İlişkisi”** adlı ikinci bölümde ise karşılaştırmalı edebiyat alanında yaşanan dönüşüm anlatılarak alanın çeviribilim ile olan etkileşiminden bahsedilecektir. **“Mektup Roman Çevirisi Üzerine Bir İnceleme: *The Color Purple* Eserinin İki Farklı Çevirisinde Çevirmen Kararları”** adlı üçüncü bölümde mektup roman türünde yazılan Alice Walker’ın *The Color Purple* (1982) adlı eserinin Türkçedeki iki çevirisi üzerine karşılaştırmalı bir analiz yapılarak çevirmen kararları incelenecek ve çeviri eleştirisi yapılacaktır. Bu çalışmada, çeviri amaçlı mektup roman türüne ilişkin bilgiler kullanılarak kaynak metin çözümlemesinin nasıl yapıldığı ve yine bu bilgiler kullanılarak erek dilde üretilen farklı metinlerin çevirmenler tarafından nasıl yorumlandığı gösterilmeye çalışılacaktır. **“Sen Yine Kalpsizliğe Kurban Gittin”**: Mektup Roman Bağlamında *Bir*

Kadın Düşmanı ve Clarissa” adlı dördüncü bölümde, farklı kültürlerde üretilmiş iki mektup roman türü örneği mercek altına alınıp karşılaştırmalı edebiyat bağlamında bir analiz ortaya konacaktır.

Mektup roman türü özellikleri itibariyle yazarın çok sesliliğini farklı yazın stratejileriyle hem yazar hem de karakter(ler) olarak ortaya koymasına imkân tanıyan bir türdür. Anlatıcının sesini zaman zaman eserin başkahramanı olarak duymak mümkünken zaman zaman da anlatıcı, sessiz varlığıyla yeni kahramanların ön plana çıkmasına izin verir. Oldukça eski bir tür olan mektup romana çeviribilim ve karşılaştırmalı edebiyat bakış açısıyla yaklaşmak bu kitabın başlıca amacını oluşturmaktadır. Mektup roman türü çevirilerine bakıldığında; yazar ve çevirmen seslerinin, iç içe geçmiş kimliklerinin izlerini sürmek ve çevirmen stratejilerini incelemek, özellikle üslup çevirileri çalışmalarına farklı bir boyut kazandırabilir. Diğer yandan karşılaştırmalı edebiyat; aralarında kültür, coğrafya ve zaman bağlamında mesafe olan iki edebiyat eserinin birbirine yaklaşıp uzaklaştığı noktaları tespit etmeye, Türk ve İngiliz kültürlerine dair belirli çıkarımlar yapmaya olanak sağlayabilir. Ayrıca, roman türünün özellikle erken dönemlerinde sıkça karşımıza çıkan mektup romanın özellikleri üzerinde durmak küresel dünyanın ana edebi türü diyebileceğimiz romanın gelişimini daha iyi anlamamızı sağlayabilir. Karşılaştırmalı edebiyat disiplini bağlamında bahsedilen bu amaçları gerçekleştirmek ve de metinlerin potansiyel anlamlarını ortaya çıkaracak derin bir okuma yapmak hedeflenmiştir.